

ности во споредба со останатите, но и овде се укажува на слабата сила на мускулите од надлактицата и раменскиот појас.

Од сето досега презентирано произлегува дека испитаните студенти по однос на нивните биомоторички способности не се разликуваат многу меѓу себе, што укажува да претставуваат една репрезентативна хомогена група. Податокот дека спортуваат, на оние што тоа го изјавиле, не покажува битна разлика во споредба со оние што не спортуваат. Нашите испитувања укажуваат дека мускулната сила на нашите испитаници се наоѓа на долната граница на нормалните вредности ил се под просечните вредности кај исти возрастни групи. Истото важи и за сегментарната брзина и експлозивната сила на нашите испитаници.

ЗАКЛУЧОК

Сметаме за потребно да потенцираме дека нашите испитаници слабо се бават со спорт или воопшто не се бават со физичка активност па затоа

и покажуваат вакви резултати. Се надеваме дека доколку поцелосно бидат опфатени студентите на факултетите со програмирана настава по физичка култура во текот на студинте, кај нив ќе се создаде навика за бавење со физичка активност што темповно ќе доведе до подобрување на биомоторичките вредности кај нив.

ЛИТЕРАТУРА

1. Курелиќ Н. и соработници: „Структура и развој морфолошких и моторичких димензија омладине“. Институт за научна истражувања факултета за физичко васпитање Универзитета у Београду, Београд 1975 год.

2. Радовановиќ.: „Прилог проучавању утицаја телесног васпитања на физички развој и физичке стабилности студената са посебним освртот на ефикасност појединих спортских активности“ Магистарски труд, Београд 1969

3. Савти Н.: „Влијанието на блок наставата по физичко воспитување на физичкиот развој, моторичките и функционалните способности кај студентите“. Матурски труд, Скопје 1978 год.

ГОД. ЗБ. МЕД. ФАК. СКОПЈЕ, 27. - SUPPL. 1: 30-32, 1981
ИШЧАТЕНО ВО СР МАКЕДОНИЈА, ЈУГОСЛАВИЈА

САМОУБИСТВОТА ВО СКОПЈЕ И ОКОЛИНАТА ВО ТЕКОТ НА 1979 ГОДИНА

Тарник-Митрева Љ., Ивановски М., Миленковиќ З.

Клиника за нервни и душевни болести при Медицинскиот факултет, Универзитетски центар за медицински науки, Скопје

ABSTRACT

Tarnik-Mitrevic LJ., Ivanovski M., Milenkovich Z. (1981): **Suicides at Skopje and surroundings in 1979 year.** God. zb. Med. fak. Skopje, 27: Suppl. 1: 30-32 [Macedonian]. (Clinic of nerve and Mental Diseases, Faculty of Medicine, University Center of Medical Sciences, Skopje, Yugoslavia).

The aim of our exams was to establish: number of suicides, oldness, sex profession, calendar and meteorological time, place, manner and means of execution. Our basic duty was, to analyse this phenomenon, which number rise slowly, from year (by years), and find means to prevent.

We used general returns about all executed suicides at Skopje and surroundings in 1979 year-by, SVR Skopje, that dispose the special evidence for suicides. The mark of interrogation was prepared and present us to use by the team group at Clinic of Nerve and Mental Diseases, Faculty of Medicine, Skopje, - that interdisciplinary research suicides as phenomenon.

All results of this exams we presented in our scientific work, - published at Student Kongres - Vrnjačka Banja - 22. 03. 1980.

СОБИРОК

Тарник-Митрева Љ., Ивановски М., Миленковиќ З. (1981): **Самоубиство во Скопје и околината во текот на 1979 година.** Год. зб. Мед. фак. Скопје, 27: Супл. 1: 30-32

Цел на нашите согледувања, беше да се согледа и проучи: бројот на самоубиствата, полот и возраста на луѓето кои што извршиле самоубиство, календарско и метеоролошко време во моментот на извршувањето, како и дејноста (занимањето) на тие луѓе. При овие испитувања, дојдовме до многу интересни резултати. Проучувањата ги базиравме врз општите податоци за сите извршени самоубиства во текот на 1979 година во Скопје и околината, добиени од СВР-Скопје, а до потполни податоци доаѓавме со анкетирање - директно на членовите на потесното или пошироко семејство на луѓето кои што извршиле самоубиство, како и на луѓе кои што во моментот на самоубиството биле во непосредна близина. При тоа користевме специјален прашалник за анкетирање, кој е подготвен и ни е даден на располагање од страна на тимска група при Клиника за нервни и душевни болести при Медицинскиот факултет во Скопје, која интердисциплинарно ги проучува самоубиствата како појава.

Index Terms: Suicide.

Клучни зборови: Самоубиства.

УВОД

Самоубиство (Suicidium) претставува свесно и намерно уништување на сопствениот живот. Според тоа, за да се работи за самоубиство, неопходно е кај починителот да постои СВЕЕСТ, и урачунавлива состојба. т.е. починителот мора да биде свесен дека после чинот ќе настани последица. Според овој чинител, од самоубиство се исклучуваат сите случаи на смрт кои личат на самоубиство, но на кои им недостига свесноста и урачунавливоста. Во рамките на овие т.ир. ПСЕУДОСАМОУБИСТВА, спаѓаат самоубиствата кај: деца, душевно болни, пациентите во делириум, како и самоубиства поради силни болки на пр. тифусари.

— Проучувајќи го прашањето на самоубиства, Фројд говори за таканаречен нагон на деградација или пранагон (тинитус нагон), според кој постои тенденција да, сè што е живо премине во анорганско, но логично се наметнува прашањето, како тоа тој да дојде до израз само во изузетни ситуации, и тоа само кај некои луѓе.

— Многу е важно да се разликува таканаречен Фингиран обид за самоубиство кај кои смртта настанала како резултат на несреќен случај. Фингиран обид за самоубиство е чин, кај кој починителот симулира обид, но при тоа нема желба да умре. Ако таква особа умре, тоа е несреќен случај.

За тоа дека иедно општество не е поштедено од оваа појава говорат многу податоци. Некаде сепак тоа е нагласено. Мислења за чинот на самоубиството, со време биле различни и значеле: храброст – во стариот Рим; понос – хакири во Јапонија; како верски церемонијал и т.и..

Самоубиствата го следат човековото општество континуирано од неговото настанување и тоа како феномен ги има карактеристиките на социопатолошка, социо-медицинска и психо патолошка појава.

Самоубиствата како и обидите за самоубиство претставуваат сериозен проблем за секоја земја. Секоја општествена заедница мора да бара одговор на прашањето зошто нејзините единки се убиваат, бидејќи ма како безазлено изгледало, обидот за самоубиство и самоубиството во крајна линија може да значи отфрлање на општествениот живот.

Иако СРМ – во нашата земја е република со најниска стопа на самоубиства, целта на нашите испитувања беше да се утврди бројот на извршени самоубиства, пол, возраст, брачна состојба, занимање, образование, место, начин, средство со кое е извршено самоубиството, како и метеоролошкото и календарско време во моментот на самоубиството. Наша основна задача беше да се изврши анализа на оваа појава чиј број од година во година полска расте.

РЕЗУЛТАТИ ОД ИСПИТУВАЊАТА

1. Со нашата анкета опфатени се сите 18 случаи на самоубиство во Скопје и околната во текот на 1979 година. Од нив 12 се извршени во градското подрачје, а 6 во селата во околнината на Скопје.

2. Пол
Самоубиство извршиле 10 особи од женски пол и 8 особи од машки пол. Во градското подрачје 6 ж. и 6 м., во селата 4 ж. и 2 м.

3. – Возраст

Кај лицата од женски пол во 5 случаи се работи за особи помлади од 20 години, во 1 случај особа меѓу 40-50 год., во 2 случаи особи меѓу 50-60 год. и во 2 случаи особи на 70 години.

Кај лицата од машки пол во 4 случаи се работи за особи меѓу 20 – и 30 год., 2 случаја меѓу 40 и 50 год. и 2 случаја меѓу 70 и 80 години.

4. – Брак

Од 18 случаи – 8 не биле во брак (5 ж. и 3 м.) 7 биле во брак (2ж. и 5м.) 3 биле вдовици

5. – Занимање и образование

Од 10 особи од женски пол – 4 биле домаќинки – сите со незавршено о.у. : 3 биле ученички, 1 студентка и 2 работнички – со завршено с.о.

Од 8 особи од машки пол – 6 – мина биле работници (од нив 2 со завршено с.о., тројца во завршено о.о., еден со незавршено о.о.) и 2 биле пензионери – објасна во незавршено о.о.

6. – Место

Кај 11 случаи (7ж. и 4м) самоубиството е извршено во стан – соба за живеење или помошни простории – кај 7 случаи (3ж. и 4м.) самоубиството е извршено на отворен простор – пруга, река, јавно место

7. – Начин и средство

Бесење со јаже – 8 самоубиства (5ж. и 3м.); давење во река – 3 самоубиства (2ж. 1м.); скок од зграда – 2 случаја 1ж. и 1м.; фрлање на пруга под воз – 2м.; со ладно оружје-нож – 1м.; со огнено оружје – 1м.; труење со хемикалин-етнол – 1ж.

8. – Календарско и метеоролошко време

Најголем број самоубиства извршени се во сабота – 9 (6ж. 3м.) 4 во недела (2ж и 2м.), по едно во другите денови од недела. Самоубиствата најчесто биле извршени во утринските часови. Во 11 случаи се работело за пријатно, топло и сончево време, а во останатите 7 за студено, тмурно време.

Како поводи и причини за самоубиствата најчесто беа наведувани тешка, неизлечива, хронична асматыка болет 5 случаи (4ж. 1м); душевно заболување – 4 случаи (2ж. 2м.) алкохолизам (3м.); тешкотии во семејството со родителите – 4 случаи (2ж., 2м.); неуспех во школувањето – 1 случај (1ж.) и избегнување на казна поради проневера 1 случај (1м.)

Кај 6 самоубиства (3ж. и 3м.) претходно имало обиди за самоубиства, а кај 4 самоубиства (1ж., 3м.) регистрирани се претходно извршени самоубиства кај најблиските сродници.

Од манифестациите во однесувањето во последните 24 часа пред самоубиството забележани се нерасположение – 15 случаја, нервоза 10 случаја, потиштеност и затвореност во себе кај 15 особи.

КОМЕНТАР

I – Со оваа анализа дојдовме до заклучок дека не постои голема разлика во однос женски према машки извршени самоубиства.

II. – Бројот на особи кои извршиле самоубиство во градот е двапати поголем од бројот на самоубиства извршени на село.

Притоа не можевме да ја пресметаме стопата на самоубиства бидејќи не ни беше познат бројот на населението во градското подрачје и во селата.

III. – Испитувајќи ја возраста на особите кои извршиле самоубиство дојдовме до заклучок дека почесто се убивале жени помлади од 50 год. (60%) додека 40% биле постари од 50 год.

Кај лицата од машки пол 75% биле помлади од 50 год., а 25% постари.

Значи самоубиство најчесто извршувале помлади жени и мажи.

IV. – Интересен е фактот дека меѓу самоубиците нема ниту една особа со високо и више образование, 27% случаи – со завршено средно образование, а во 73% случаи се работи за лица со завршено основно училиште или дури и без основно образование.

V. – Во погледот на начин и средство со кое самоубиството е извршено не најдовме особена разлика меѓу лицата од машки и женски пол, како и во однос село град.

VI. – Во 65% случаи самоубиствата се извршени по топло и сончево време, а во 78% случаи самоубиствата се извршени во деновите на викенд.

МАТЕРИЈАЛ И МЕТОД НА РАБОТА

Нашите анализи ги рабетевме врз база на податоците добиени од членовите на потесната фамилија на особите кои извршиле самоубиство, како луѓе кои во моментот на самоубиството се наоѓале најблиску до нив.

Во изработката на оваа тема ги користевме општите податоци за сите самоубиства во тој период добиени од СВР Скопје кој располага со посебна евиденција за самоубиствата. Добивме на располагање подготвен прашалник и ги анкетираме лично членовите на потесното и поширокото семејство на особите кои извршиле самоубиство.

Прашалникот е подготвен и ни е даден на располагање од страна на тимската група при Клиниката за нерви и душевни болести при Медицинскиот факултет во Скопје која интердисциплинарно ги проучува самоубиствата како појава.

ЛИТЕРАТУРА

1. Медицинска енциклопедија – ЈЛЗ – Загреб
2. Стојљковиќ – Психологија и Медицинска психијатрија

ГОД. ЗБ. МЕД. ФАК. СКОПЈЕ, 27. – SUPPL. 1: 1981
ИЗДАНО ВО СР МАКЕДОНИЈА, ЈУГОСЛАВИЈА

КЛИРЕНС НА J-131 И Ts-99m ВО ТИРЕОИДЕА КАЈ СТАОРЕЦ

Таџер И., Георгиевски С.

Институт за патофизиологија и нуклеарна медицина при Медицинскиот факултет,
Универзитетски центар за медицински науки, Скопје

ABSTRACT

Tadžer, I., Georgievski, S. (1981): **Thyroid clearance of J-131 and Tc-99m rats.** God. zb. Med. fak. Skopje, 27: suppl 1: 32–34 [Macedonian].
(Department of Patofisiology and Nuclear Medicine, faculty of Medicine, University Center of Medical Sciences, Skopje, Yugoslavia).

Thyroid clearance of J-131 and Tc-99m after simultaneous subcutaneous injection in rats were estimated in the early phase. Arterial blood samples were drawn with a polythene catheter inserted in the iliac artery in intervals of two minutes. The animals were sacrificed at the 20th minute and the wet weight of the thyroid gland was estimated. Tc-99m activity was counted on a ring counter consisting of GM tubes. The activity of J-131 was measured after decay of Tc-99m. Only in three animals clearance of J-131 and Tc-99m were identical which suggests that the subcutaneous way of Tc-99m application alters the pertechnetate state of the compound very similar to the oral route of Tc-99m pertechnetate application.

Index Terms: Thyroidea clearance, J-131, Tc-99m.

СОБИРОК

Таџер, И., Георгиевски, С. (1981): **Клиренс на J-131 и Tc-99m во тироидеа кај стаорци.** Год. 35. Мед. Фак. Скопје, 27 супл. 1: 32–34

1. Симулатано поткожно инјектирање на J-131 и Tc-99m во трасерски количини на стаорци, покажува во три случаи еднаков тироиден клиренс на двата радиоизотопа, но во два случаи се прикажува разлика.

2. Клиренс студентите со Tc-99m поради различната динамика на концентрација во раната „анорганска фаза“ во тироидеата, покажа дека не се изводливи. Најверојатно Tc-99m во тек на транспортот од поткожното ткиво до тироидните прегрнува промена во енисол на евентуална редукција, што може да ја промени динамиката на тироидниот uptake.

3. Подкожниот пат на администрација на Tc-99m не обезбедува еднаков клиренс со J-131 во тироидеата и за физиолошки студии Tc-99m може да даде погрешни резултати.

Клучни зборови: Клиренс, Тироидеа, J-131, Tc-99m.

Тироидеата плунканите жлезди, градните жлезди и гастричната мукоза, концентрираат јод кој го црпат од плазмата. Овој механизам на „фаќање“ зависи од транспортот на јод преку клеточните мембрани со помошта на еден процес, мошне зависен од енергетската потрошувачка.

Слингтерланд (1955) утврдил, врз изолирани тироидни исечоци, дека за овој процес е потребен кислород, а Френкел и Ингбар, истата година, констатираа дека енергетскиот процес бара високо енергетско фосфатна енергија. Овоја механизам е вонредно специфичен, бидејќи гама-количини на јод